

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 10 K, za pol leta 5 K 20 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posebna številka 10 v.

Reklamacije so potpisane preste. Nefrankirana pisma se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo. Inzerati. Enostopna polit-vrtilica (širina 88 mm) za enkrat 10 vin., večkrat po dogovoru.

91. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 14. novembra 1908.

Leto XI.

NASLOVA: Za dopisa in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne posiljitve, naročila na list, reklamacije, inzerate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrske kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Volilci na Kranjskem!

Deželna konferenca jugoslovanske socialno-demokratske stranke, ki se je dne 1. t. m. vršila v Ljubljani, je sklenila, da se udeležijo stranka pravkar razpisanih

dopolnilnih volitev za kranjski deželni zbor in da imenuje svoje

kandidate za vse okraje

splošnega volilnega razreda.

Konferenca je imela za ta sklep najtehtnejše razloge. Volilna reforma je imela nalogo, odpreti doslej

brezpravnim slojem

pot v deželni zbor. Dasi so privilegirane stranke posnele artista čarovnika, ki eskamotira pred očmi gledalcev, kar jim kaže in daje s svojo ref rmo nepriviligiranim volilcem samo nakaznico na glas brez uspešne moči, mora vendar delavstvo porabiti tudi to priliko, predvsem da

protestira proti nezaslišanemu egoizmu klerikalno-liberalno-veleposesniške koalicije.

Da bo ta protest pomemben, je treba, da združite na imena naših kandidatov

čim največ glasov.

Imenovanje socialno-demokratskih kandidatov pa pomeni tudi

vprašanje privilegiranim volilcem,

ki so že dobili svoje zastopnike v patentiranih volilnih razredih — vprašanje, če se jim zdi pravično, odjesti delavstvu vsako zastopstvo v deželni zbor. Ko so imeli poslanci samo svoje strankarske interese pred očmi, naj pokaže prebivalstvo, če odobrava tako teptanje demokratičnega načela in politične enakopravnosti.

Sploh pa se vrše sedanje volitve v popolnoma izpremenjenih razmerah. Boj med meščanskimi strankama je popolnoma utihnil. Tradicionalnega

boja med liberalizmom in klerikalizmom ni;

v senci »sloge« si hočejo privilegirani razredi razdeliti mandate na račun delavstva. Meščanske protiklerikalne stranke ni več na Kranjskem!

Edina socialna demokracija stoji na bojnem polju; kdor noče naravnost pomagati klerikalizmu, nima druge poti, kakor glasovati za socialno-demokratske kandidate.

Volilci! Če nečete brezpogojno kapitulirati pred klerikalizmom, tedaj pokazite na volišču, da živi še svobodna misel v Vaših glavah in da se hočete še bojevati zoper nevarnost, ki žuga kulturi, napredku in s tem tudi obstanku našega naroda! Če se nečete vdati klerikalizmu na milost

in nemilost, glasujte za kandidate jugoslovanske socialno-demokratske stranke.

Ce hočete, da ne bodo v kranjskem deželni zboru znanprej klerikalci vladali brezpogojno, brez ugovora, če hočete, da ima protiklerikalno načelo v deželni parlamentu zagovornike, tedaj pomagajte kandidatom jugoslovanske socialno-demokratske stranke do zmage!

Ne dajte se varati z otročjo frazo, da socialisti ne morejo zmagati! Saj je to v Vaših rokah! Glasujte zanje, agitirajte zanje, poučujte svoje sovolilce, pa morajo zmagati.

Ne pozabite, da so bili združeni liberalci in klerikalci eni, ki so zavarovali

veleposesniške deset mandator

in jim dali vso bodočnost kranjskega deželne zbor v roke! Za

narodno enakopravnost na Kranjskem

je treba splošne in enake volilne pravice. Demonstrirajte zanj s tem, da glasujete složno za kandidate jugoslovanske socialno-demokratske stranke, ki so:

Za mesto Ljubljana:

Etbin Kristan,
pisatelj v Ljubljani.

V ljubljanski okolici:

Josip Petrič,
strojevodja v Ljubljani.

V okraju Radovljica, Kranjska gora, Trzin:

Fran Bartl,
upravitelj, načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

V okraju Kranj, Škofja Loka:

Josip Petrič,
strojevodja v Ljubljani.

V okraju Vrhnika, Logatec, Idrija, Cerknica:

Ivan Straus,
poslovodja in obč. svetovalec v Idriji.

V okraju Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava, Lož:

Josip Novak,
železničar v Spodnji Šiški.

V okraju Litija, Višnja gora, Radeče:

Mihael Čobal,
vodja kons. društva v Zagorju.

V okraju Kočevje, Ribnica, Vel. Lašče, Žužemberk:

Fran Bartl,
upravitelj, načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

V okraju Metlika, Rudolfovo, Črnomelj:

Fran Schiffrer,
skladiščni mojster v Rudolfovem.

V okraju Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje:

Etbin Kristan,
pisatelj v Ljubljani.

V okraju Kamnik-Brdo:

Etbin Kristan,
pisatelj v Ljubljani.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

Rdeči Prapor!

Pozor na volilne imenike!

Dne 14. decembra se vrše volitve iz splošne kurije v deželni zbor kranjski. Županstva so dolžna, da pravočasno sestavijo imenike volilcev ter jih javno razporeže na vpogled. Da je volilni imenik razporežen, ima županstvo javno naznaniti potom lepakov ali pa na občinski tabli. Z dnem, ko je volilni imenik razporežen, prične reklamacijska doba, ki traja 8 dni. Pravico vpogledati v volilni imenik ima vsakdo. Volilec v splošni kuriji je vsak, ki je dopolnil 24. leto starosti, je avstrijski državljani ter biva skozi leto dni v eni občini na Kranjskem. Vsled splošnega pomilostjenja z dne 18. avgusta imajo to pot volilno pravico tudi oni, ki jo radi kake kazni prej ne bi imeli; izvzeti so seveda tisti, ki so bili obsojeni po omenjenem dnevu. Dolžnost vsakega sodruga je torej, da se nemudoma in osebno prepriča, če se nahaja v volilnem imeniku. Pri tem je paziti, da je natančno navedeno ime in priimek, poklic in stanovanje; najmanjši pogrešek bi lahko povzročil izgubo volilne pravice. Kdor bi ne bil vpisan, naj ne odlašaj, marveč takoj reklamira svojo pravico. Reklamira se ali ustmeno ali pismeno pri županstvu (na magistratu). Ustmeno reklamira se s tem, da dotičnik da v občinski pisarni svojo zahtevo na zapisnik. Pismene reklamacije se naslovi na deželi na pristojno c. kr. okrajno glavarstvo, v Ljubljani pa na c. kr. deželno vladu ter vložijo pri dotičnem županstvu (magistratu). Reklamacijam je priložiti izkazila ali listine, s katerim se lahko dokaže, da je dotičnik 24 let star, avstrijski državljani ter biva nepretrgoma eno leto v dotični občini. V dokazilo avstrijskega državljanstva in zadostne starosti se lahko vporabi: delavsko knjižico, rojstni ali krstni list, domovinski list, vojaško knjižico i. t. d.; za dokazanje enoletnega bivanja v občini pa zglasilni listek, odnosno potrdila dotičnih hišnih gospodarjev, pri č. t. d. Ta dokazila so tudi pri ustmenih reklamacijah potrebna. Reklamacije so trojne: 1. Če volilec sploh ni vpisan; 2. če je ime, poklic i. t. d. napačno vpisano; 3. če je kdo drugi vpisan, ki po zakonu nima volilne pravice. V prvih dveh slučajih je potreba, kakor že zgoraj navedeno, na podlagi listin zahtevati, da se vpis izvrši ali popravi; če je ime, poklic ali bivališče napačno vpisano, obstoji namreč nevarnost, da pride kdo drugi ter zahteva, da se volilca izbriše. Volilec in sploh vsakdo ima pravico zahtevati, da se izbriše iz volilnega imenika take, ki po njegovem mnenju nimajo volilne pravice. Ne zadostuje torej samo, da se sodrugi prepričajo, če so sami vpisani, marveč je njihov dolžnost, da pogledajo, ako ni morda vpisan kak nasprotnik, ki še ni 24 let star, ni avstrijski državljani ter ne biva v občini celo leto. Izključen od volilne pravice je tudi vsakdo, ki je bil po 18. avgustu radi tatvine ali enakih hudodelstev kaznovan, uživa milostino ali podporo iz javnih sredstev i. t. d. Ker so županstva ali v klerikalnih ali v liberalnih rokah, ni izključeno, da bodo skušala spraviti v volilne imenike kolikor mogoče veliko svojih pristašev, ki po zakonu nimajo volilne pravice, nasprotno pa izpustila socialno-demokratske volilne upravičence. Zgledov zato imamo od zadnjih državnoborskih volitev več kot dovolj. Vsak sodrug naj toraj pazi, da ne bo nihče vpisan, ki nima pogojev za volilno pravico. Če se zahteva izbris kakega nevolilca, je navesti tudi vzrok, na pr., da je še premlad, da ne biva eno leto v občini i. t. d. O vsakem izbristu mora oblast dotičnika pismeno obvestiti, da eventualno lahko dokaže, da se po krivici zahteva njegov izbris. Pri pregledovanju volilnih imenikov so

lahko dela tudi beleške ali pa jih sploh prepiše, seveda tako, da se pri tem ne moti in zadržuje drugih. Kjer bi županstva delala sitnosti, naj se takoj pritoži na okrajno glavarstvo, v Ljubljani pa na deželno vlado. Vsak sodrug-volilec naj torej pazi in tudi tovariše na to opozarja:

1. kdaj, kje in ob katerih urah je volilni imenik razporejen;

2. da se, kadar je volilni imenik razporejen, nemudoma in osebno prepriča, če je pravilno vpisan;

3. da ni vpisan kak neupravičenec;

4. da takoj reklamira, če ni vpisan ali opazi kak nedostatek.

Vsa pojasnila v volilnih zadevah dajejo zaupniki organizacij, v Ljubljani pa strankino tajništvo, Dunajska cesta št. 20, kamor naj se sodrugi obrnejo, čim opazijo kako nerednost.

Delavski žepni koledar za leto 1909 je ravnokar izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Politični odsevi.

Baron Bienenrth sestavlja vlado, a doslej še nima kabineta skupaj. Vendar se nam pa ne zdi zelo dvomljivo, da ga sestavi. Politične filozofije avstrijskih meščanskih strank imajo namreč pravi značaj maskaradnih pogovorov in ni je večje naivnosti, kakor verjeti kaj njihovim bombastičnim izjavam. V trenutku, ko je bila sprejeta Beckova demisijska, so bili vsi globoki konflikti suspendirani; kajti važnejši nego vsa strankarska načela in vsa politična nasprotja, je tem strankam lov na ministrske portfelje. Bienenrth nima dokazati, da ima dovolj državniške spretnosti za izravnanje političnih nesoglasij in za postavjanje takih velikih ciljev, ki prisilijo stranke, da zapostavijo svoje separatistične želje. Če ima le toliko mešetarske sposobnosti, da lahko zadovolji stranke z ministrijskimi fraki, je njegova igra dobljena. Ta naloga se pa vendar še da izpolniti.

Petnajst ministrov imamo dobiti po Bienenrthovem načrtu. Tako srečna ni bila Avstrija še nikdar. Najlepše, kar se nam obljubljuje, so ministri brez portfelja. Nekaj takega so bili doslej že takozvani ministri rojaki za Nemce, Poljake in Čehe. Ampak sedaj hočejo poleg teh napraviti še dva ministra, ki ne bi bila sploh nič drugega kakor ministra in ne bi imela prav nobene druge naloge, kakor sprejeti vsak mesec svojo plačo. Za to težko dolžnost sta izbrana grof Stürgkh in princ Liechtenstein.

Nova vlada, če bo tako sestavljena, kakor se sliši v zadnji uri, bo tako črna, kakor ni bila še nobena v Avstriji. Z njo bi se začel pravi klerikalni režim. Ako se to zgodi — in verjetno je nad vse — tedaj dobi socialna demokracija nalogo, ki bo zahtevala napetje vseh njenih moči. Na meščanske liberalne stranke se v boju proti klerikalizmu že doslej ni bilo zanašati. Skoraj dve leti že gledamo sramotni prizor, da imamo parlament z močno protiklerikalno večino in da smejo vendar klerikalci početi, kar hočejo. Videli smo skandalozni poraz liberalcev v Wahrmundovi aferi. Pri nas opazujemo popolno kapitulacijo liberalne stranke pred klerikalno. In če dobimo črno Bienenrthovo vlado, je tako gotovo kakor amen v molitvi, da ji bodo meščanske liberalne stranke služile vdano in pokorno kakor medved svojemu krotitelju. Tedaj pade ves protiklerikalni boj v državi na rame socialni demokraciji in izpolni se, kar smo prorokovali pred več kakor letom dni.

Državni zbor bo zdaj baje sklican dne 24. novembra. Baje!

V ogrskem parlamentu je grof Andrassy predložil volilno reformo s pluralnim zistemom. Bečarska banda, ki gospodari na Ogrskem, je torej res poteptala svojo obljubo in ogoljufala ogrske narode za pravico, katero jim je bil obljubil kralj. Načrt, ki ga predlaga Andrassy, je tako infamen, da se ni čuditi, če je zavrela kri ogrskim delavcem in je pričakovati najhujših bojov.

V ogrskem državnem zboru je vložen zakon o aneksiji Bosne in Hercegovine. Enak zakon bo predložen tudi avstrijskemu državnemu zboru.

Ruski car je odgovoril srbskemu kralju Petru na njegov telegram, da mu je bil obisk prestolonaslednika prav ljub, da simpatizira s Srbijo, da je prepričan, da bo s pomirjevalno politiko mogoče ohraniti mir. Tudi Gjorgju je telegrafiral, da upa, da ostane Srbija mirna.

Srbija se pripravlja za vojno za spomlad. Rezervistom drugega in tretjega razreda se je prepovedalo, zapustiti bivališče. Garnizija v Beogradu se vadi, kako bi preprečila Avstrijancem prehod čez Savo. Seveda je to pesek v oči ljudstvu, ki so

ga najprej razburili za vojno, pa se mu zdaj ne upajo naravnost povedati, da ne bo nič.

Srbski prestolonaslednik Gjorgje odpotuje v Carigrad. Pokaj, se ne ve.

Vojna še vedno straši po Balkanu. Odkar se je princ Gjorgje povrnil iz Petrograda, vojno razpoloženje v Srbiji ni ne le ponehalo, marveč se še veča od dne do dne. Srbiji naklonjeno časopisje prinaša o njeni vojni moči vesti, ki se čujejo kakor bajke iz tisočinene noči. Spor med Srbijo in Avstrijo pa postaja že v resnici resen, dasiravno bi bila blaznost, misliti na to, da bi Srbija dosegla kake vspehe. Vojne priprave Srbije so Avstrijo baje prisilile, da je pri srbski in črnogorski vladi vložila ultimatum, v katerem kategorično zahteva pojasnila, čemu neprestano rožljanje z orožjem ob mejah. Da bi Rusija zavzela dejansko stališče za Srbijo, še misliti ni; kajti blamaže, ki jih je doživela da Daljnem Vztoku, še niso pozabljene.

Volilci! Volilci!

Reklamirajte svojo volilno pravico!

Pazite, da ne pridete prepozno!

Pazite povsod, kdaj so volilni imeniki razgrnjeni!

Opominjajte mlačnejše somišljenike, da se pravočasno pobrigajo za svojo volilno pravico.

Domače stvari.

So že skupaj! «Slov. Narod» je neoficielno, a zvestovdano glasilo slovenske liberalne stranke, ki je bila. «Slov. Narod» je od ljubljanskega škofa Jegliča prepovedan list. Pastirski listi razglasajo čitanje «Slov. Naroda za smuten greh... Dr. Šusteršič je klerikalec. Po svojem zatrdilu — vide zadnji «katoliški shod»! — je «dober katoličan». Klerikalec in dobri katoličan Šusteršič ima v izobčenem «Slov. Narodu» inserate tako velike kakor Barnumov cirkus, če pride v Ljubljano! — «Ljudska Posojilnica» je klerikalen zavod. To čivkajo vrabci na strehah. Klerikalna ljudska posojilnica ima v liberalnem, od škofa prokletem «Slov. Narodu» inserate, ki imenitno konkurirajo z oglasi liberalnih zavodov. Prav sedaj! Pred deželnozborskimi volitvami. Ko ponujajo liberalci klerikalnem slogu za vsako ceno... Kaj se zdi liberalnim volilcem? Ali je uganka težka?

Kaj pravi «Svobodna Misel», če opazuje, kako se izvršujejo po vseh slovenskih deželah liberalno-klerikalni kompromisi, ki prepovedujejo liberalcem vsak nastop proti klerikalizmu? Ko so imeli svobodnomiselci svoj sestanek v Ljubljani, smo si dovolili izreči dvom, da bi dobili kaj trdne zaslombe pri liberalni stranki. Takrat so nekateri mislili, da kar tako zabavljamo, ker menda ne moremo živeti brez zabavljanja? Kaj pravi «Svobodna Misel» danes, ko res ni ostalo na Slovenskem nič protiklerikalnega razven socialne demokracije?

Gospoda Knez in Jelenc bosta kandidata liberalne stranke za mestno kurijo v Ljubljani. Treba je učitelje zopet malo pobožati. Izgubili so precej zaupanja. Jelencova kandidatura naj jim povrne dobro voljo. Zato bodo dobili po deželi nalog, glasovati povsod za kandidate — Slovenske Ljudske Stranke.

Združitev Šusteršičevega in Hribarjevega kluba je dognana stvar. Čemu je bila potrebna več ko celoletna komedija nepremostivega nasprotja? Saj smo vendar že lani vedeli, da so vsa ta liberalno-klerikalna nasprotja iz kafe.

Gospa Tavčarjeva je še meseca septembra kaj pridno agitirala za «Svobodno Misel». Sedaj tudi ona lahko zapoje «Bilo je nekaj...» Zdaj je pač prepovedano.

Volilni imenik za Ljubljano je od ponedeljka naprej na vpogled v mestni posvetovalnici (nad glavno policijsko stražnico, prvo nadstropje) ter se lahko vpogleda vanj do vsotetega prihodnjega torka 17. novembra vsak dan od 8. do 12. dopoldan ter od 2. do 6. popoldan. Sovražnost ljubljanske magistratne gospode napram delavstvu se pokazuje že v tem, da je imenik na vpogled v času, ko delavec navadno nima časa ter mora izgubljati na zaslužku, ako se hoče prepričati, če se nahaja vpisan. Sodrugi, vaša sveta dolžnost je, da ne odlašate, marveč se nemudoma prepričate, ako se vas ni morda izpustilo. Ne odlašati na zadnje dneve ali pa se celo zanašati na druge; lani je veliko delavcev prišlo ob volilno pravico edinole vsled svoje brezbriznosti. Kdor bi ne bil vpisan ali pa napačno, naj pride v strankino tajništvo na Dunajski cesti št. 20. Pazite tudi, da ne bo kdo vpisan, ki nima pogojev za volilno pravico, o čemur govorimo na drugem mestu.

Tudi po deželi so volilni imeniki v posameznih krajih že izgotovljeni ter razporejeni na vpogled. Sodrugi naj se prepričajo, če so pravilno vpisani in sploh vestno pazijo na to, da se ne zgodi kako sleparstvo. Posamezna županstva bodo brez dvojbe skušala delavce oslepariti za njihovo

pravico, nasprotno pa vtihotapiti kolikor mogoče svojih pristašev. Torej pozor! Vsako nepravilnost naj se takoj naznani okrajnemu glavarstvu (v Ljubljani deželni vladi) ter tajništvu soc. dem. stranke v Ljubljani.

Kranjski klerikalci kandidirajo v volilnem okraju Radovljica, Kranjska gora, Tržič župnika Ivana Pibra z Bohinjske Bistrice.

Litijska predilnica je prišla v konkurz.

Turško džamijo bo nazadnje treba sezidati še v Ljubljani. Povsod vsiljujejo zdaj mohamedancem džamije. Najprej so jim jo v Zagrebu obljubili katoliško-klerikalni frankovci, zdaj pa na Dunaju Lueger, ki je tudi dejal, da molijo katoličani in mohamedanci enega boga. No, vsak po enega že, ampak da bi bil krščanski bog tak, kakor islamski alah, nam dozda ni bilo znano. Da niso morda tudi po Luegerjevem mnenju krščanska nebesa taka kakor turška? Vsekakor — če bodo povsod turške džamije, ne bo smela Ljubljana ostati brez nje.

Vladimir Frank, kronprinc frankovske dinastije v Zagrebu, znan pod imenom Hades, je bil te dni v Ljubljani, menda iskat prostovoljcev za frankovsko «Narodno legijo», po domače «črno stotnijo», ki pa «neče umirati». Če je kaj opravil, ne vemo. Nekaj smeja pa je bilo v Ljubljani.

Dijak Juriša, ki je oklofutal «podbana» Crnkovića na ulici, je bil obsojen na 5 mesecev zapora.

Otvoritev plesne šole v Ljubljani. Združene strokovne organizacije v Ljubljani so otvorile plesno šolo, v katero imajo pristop vsi organizirani delavci ter po njih vpeljeni gostje. Vaje se vrše vsako nedeljo od 5. ure popoldan naprej v hotelu «Ilirija», dvorana na dvorišču na levo. Učnino plačajo le moški. Plesne vaje vodi strokovno izobražen plesni učitelj.

Veselica lokalne organizacije ljubljanske v nedeljo je prav povoljno izpadla. Pri tej priliki je prvič javno nastopil pevski zbor organiziranih železničarjev ter pokazal, da je bila neopravičena nezaupnost, ki so jo nekateri izražali ob njegovi ustanovitvi. Izvajal je nekaj lažjih skladb, ki so vse ugajale. Nastop kvarteta je poslušalce naravnostno prijetno presenetil in gre zato vsa zahvala v prvi vrsti pevovodji sodr. Drobežu, ki se je polotil ne ravno lahkega dela, oživotvoriti delavsko pevsko društvo, ki je v Ljubljani prav močno pogrešamo.

Za splošno kurijo bodo v Ljubljani štiri volišča.

Poslanca Gangla prišteva «napreden učitelj» v «Slovenca» socialno-demokratski stranki. Kako pa prihaja «napreden» učitelj v «Slovenca»? Ali je liberalno-klerikalno bratstvo že tako trdno? Morda se oglasi prihodnjic v «Slovenskem Narodu» klerikalni duhovnik.

V Cirilmetodovi družbi zahtevajo klerikalci popolno kapitulacijo liberalcev, sicer je klerikalnim pristašem prepovedano podpirati družbo. Videli bomo pač kmalu, če padajo liberalci tudi tukaj na kolena. Kakor vse kaže, bo tako.

Noče kandidature. «Slovenec» je dobil sledeči popravek: «Ni res, da sem hotel kandidirati, ampak res je, da nisem mislil in ne kandidiram na Kranjskem nikoli več, če bi me prav vse stranke postavile in še povrh 200.000 kron na leto plačale. — Z odličnim spoštovanjem Janko Stare, c. kr. davčni asistent.» — Eh, za 200.000 kron... kaj pa, če bi jih kdo res ponudil? — Pa ni nevarnosti; ne bo jih nihče.

Tudi štajerski liberalci iščejo kompromis. Na občenem zboru 8. t. m. so sklenili resolucijo: «Uvažujoč, da tvorijo slovenski poslanci v deželnem zboru štajerskem vsled krivičnega volilnega reda le neznatno manjšino, katere more nasproti združenim nemškim strankami le s složnim in odločnim nastopom varovati najnujnejše koristi prebivalstva v narodnem, kulturnem in gospodarskem oziru, smatra glavni odbor narodne stranke kot slovenskemu narodu najkoristnejše, da vse obstoječe politične struje pošljejo v deželni zbor dogovorno najsposobnejše politike kot poslance. Glavni zbor narodne stranke soglasno izraža, da ljudstvo brez ozira strank v pravilnem razumevanju položaja v pretežni večini sedaj ni naklonjeno medsebojni volilni borbi slovenskih strank. Zato se izvrševalnemu odboru naroča stopiti z odborom kmečke zveze v Mariboru z ozirom na sklep zaupnikov te stranke z dne 29. oktobra t. l. takoj v dogovor zaradi častnega kompromisa za volitve v deželni zbor. Obenem se naroča izvrševalnemu odboru, da pravočasno skliče v vsakem slučaju zbor zaupnikov narodne stranke, ki bodo o nadaljnjih korakih končno sklepali.»

Novo mesto na Kranjskem. Postojnska občina je vložila prošnjo za podelitev imena «mesto» o priliki cesarjevega jubileja.

Ali ste klerikalec???

Ne!!!

Kako pokažete, da niste?

Glasoval
bom socialno-demokratsko!!!

Volilni imenik za Ljubljano je na magistratu razgrnjen od 17. novembra. Na razpolago je v mestni posvetovalnici (1. nadstropje) vsak dan od 8. zjutraj do 12. opoldne in od 2. popoldne do 6. zvečer. Vse somišljenike volilce opozarjamo, naj se zanesljivo, in sicer pravočasno prepričajo, če so vpisani, ali pa naj se zgledajo v upravnistvu »Rdečega Prapora«, Dunajska cesta št. 20. To se mora na vsak način zgoditi do 17. novembra. Kadar preteče rok, je prepozno za vsako reklamacijo. Sodrugi naj pouče o reklamacijskem postopanju tudi tiste volilce, ki sami premalo mislijo na volilni imenik in na reklamiranje volilne pravice.

Sola v Dobrepoljah se je zaprla zaradi nalezljive bolezni. Umrlo je v par dnevih že osem otrok in obisk sole je bil najslabši. V ponedeljek je bilo v vseh šestih razredih le 16 otrok.

Dom za oskrbo zanemarjene mladine hoče postaviti celjska občina v zvezi z oskrbovalnico za reveže in nemškimi domom za vajence. Določena je za to vsota celih 60 tisoč kron.

Nesreča v Dobljčah. V torek 29. septembra t. l. je soproga dobljškega župana, Marija Vertin, tako nesrečno padla z voza detelje na travniku, da si je nalomila tilnik. V soboto ob polnoči je umrla. Stara je bila 47 let.

Na Jesenicah na postaji je te dni 26 letnega tovarniškega uslužbenca pritislil železniški stroj ob zid tako močno, da je takoj umrl.

Alkohol in samomor. Profesor Heller pravi: Vzrok, da se množijo slučajni samomori, se mora pripisati razširjajočemu se alkoholizmu. Izmed 300 samomorilcev, ki sem jih raztelesil, jih je trpelo 143 na kroničnem alkoholizmu, torej 48 odstotkov.

Preložitev glavnih počitnic na srednjih solah. Naučno ministrstvo je poslalo proforskim zborom srednjih sol vprašanje, če bi bilo koristno, da se glavne počitnice na njih solah prelože na čas od 1. julija do 31. avgusta — zdaj trajajo od 15. julija do 15. septembra. Dunajski in nižjeavstrijski profesorji so se izjavili, da naj ostanejo glavne počitnice kot dosedaj. Če se kljub temu prelože počitnice, je odvisno od proforskimi zborov drugih kronovin.

Kako se reklamira?
Natančno navodilo najdete v „Žepnem koledarju za slovenske delavce za leto 1909.“

Dopisi.

Šent Lambert pri Litiji. V nedeljo nas je obiskal deželni poslanec gospod Mandel; bobnali so gospodje duhovniki že eno nedeljo poprej pri nas, na Sveti gori in Savi, da naj se udeležimo shoda, ko pride g. Povše, da nam bo poročal o svojih uspehih za naš vodovod in o drugih naših prošnjah, ki nam jih je pred državnoborskiimi volitvami slovesno obljubil izpolniti. Naravnost začudili smo se, ko smo zvedeli pred zborovanjem, da je prišel omenjeni gospod. Shoda se je udeležilo kakih 200 volilcev, med njimi gotovo 150 socialnih demokratov. Mandel je otvoril shod, predlagal predsedstvo, sodrug Čobal, kateri se je tudi zborovanja udeležil, je vprašal g. Mandelna, če dobi vsak besedo, nima nič proti predlagancu predsedništvu, nakar mu je Mandel obljubil, da bo dobil besedo. Potem je začel razlagati Mandel svojo modrost kot politik. Povedal nam je, da je deželna financa v jako slabem stanju, da bo ljudska stranka napravila deželni davek na pivo, da je treba obdavčiti žganje, najbolj imenitno pa je bilo, kar je povedal o volilni reformi, da splošne enake volilne pravice niso napravili zato, ker so veleposestniki in Nemci rekli, če hočete to, kar vam damo, če pa se s tem ne zadovoljite, pa sploh ne dobite ničesar, pa da jih je vlada ravno tako prisilila k sedanji volilni reformi. Rekel je, da bi bili četrto kurijo lahko napravili za sedanje nevolivce, ampak za to ni bila ljudska stranka, ker noče napraviti še novih privilegij za delavce. Vso to svojo modrost je povedal v kakšnih 15 minutah. Odgovarjal mu je sodrug Čobal. Seveda je bilo to jako lahko; povedal mu je najprvo, kje naj bi iskali pokritje za deželne finance, da bi se pri Švegljnu, Lubmerju in drugih kapitalistih lažje dobili tisočaki kakor pa pri žganjepivcih vinarji. Ko je Čobal obsočil sramotni atentat na delavske žepe radi nameravanega davka na pivo, je dejal: Letos so nas pivovarniški tovarnarji obdavčili za svoj dobiček, drugo leto nas nameravate vi klerikalci, potem pa še trdite, da ste ljudski poslanci, boljše bi vam pripadalo ime ljudski izdajalci. Mandelna pa je sprehajala barva, enkrat je bil rdeč, drugič blede, končno se je Čobal obrnil radi volilne reforme proti Mandlinu in mu dejal: »Vi da ste ljudski poslanci, ki ste dali 50 nemškim baronom več pravice, kakor slotisotim slovenskim kmetom in delavcem, ki ste prodali ves slovenski narod 50 baronom zato, da dobite večino v deželnem zboru? Da, še dalje ste deželni zbor izročili Nemcem, ker je brez Nemcev po sedanjem volilnem redu vsaka preosnova nemogoča.« Priporočal je volilcem, da 14. decembra oddajo svoje glasove edino socialdemokratskemu

kandidatu. Zborovalci so burno odobravalii sodrug Čobalu, Mandel je pa milo dejal: »Saj vam ne zamerim, g. Čobal, vi pač agitirate.« Tako je končal prvi klerikalni volilni shod v našem volilnem okraju.

Deželnemu predsedniku baronu Schwarzu!

Županstvo v Črnem vrhu je zopet letos izpuistilo vse volilce, ki stanujejo v Podrožju v idrijskem logu. Pri zadnjih državnoborskih volitvah smo dokazali županstvu, c. kr. okrajnemu glavarstvu in tudi deželni vladi v Ljubljani, da se je te volilce namenoma izpuistilo. Dokazali smo vsem tem instancam, da je vseh 15 izpuščenih volilcev opravičenih po vseh paragrafi, da so v volilnem imeniku. Sedaj so jih zopet vse od prvega do zadnjega izpuistili!

Ekselencia! Ali nimate res nobene moči, da prepričate to ravnanje klerikalnega županstva v Črnem vrhu? Odgovora pričakujemo.

Volilni odbor za okraj idrijski.

Iz stranke.

Volilni sklad. Deželnozbornske volitve so predurmi. Vse sodrugi zato opozarjamo na volilni sklad, ki je v času volilnega gibanja posebne važnosti. Vse prispevke se prosi na sođr. Fr. Bartla, Ljubljana, Dunajska c. 20.

Ljubljanski sodrugi, pozor! V soboto zvečer (14. novembra) se vrši v gostilni Petrič na Resljevi cesti (soba 2 in 3) konferenca ljubljanskih sodrugov. Pristop ima vsak strokovno in politično organiziran sodrug. Dnevni red je velevažen. Začetek konference ob 8. uri zvečer.

Krajna politična organizacija v Gorici ponovno naznanja, da ima krajni odbor vsako nedeljo ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih v Via Teatro št. 20, 1. nadstropje, redne tedenske sestanke, da društveni tajnik vpisava pristopajoče društvene člane in pobira tedenski strankarski davek. Vsakokrat ob pol 11. uri dopoldne sledi predavanje. Da se krajna politična organizacija v Gorici kot središču dežele v najkrajšem času povzdigne do one moči, kakor ji gre, se vabijo vsi prijatelji socialno-demokratske ideje, da se oglasijo za pristop ter da agitirajo med svojimi znanci in prijatelji, da jih uvedejo v politično organizacijo.

Društvene vesti.

Akademija v Ljubljani priredi v soboto, 14. t. m. ob pol osmih zvečer v Mestnem Domu predavanje o Bosni in Hercegovini. Predaval bo profesor dr. Ferdo Šišić s hrvatskega vseučilišča v Zagrebu.

Društvo »Ljudski oder« v Trstu priredi v soboto, dne 14. novembra, ob pol 9. uri zvečer javno predavanje v veliki dvorani »Delavskega Doma«. Predaval bo sodrug dr. Anton Dermota. Predmet predavanja je »Liberalizem v kulturi in umetnosti«.

Shodi.

Shod čevljarjev se vrši v nedeljo 15. novembra dopoldne pri Pocku v Florjanskih ulicah. Začetek ob 9. uri.

Shod kovinarjev bo v nedeljo, 15. novembra dopoldne pri Perlesu. Začetek ob 9. uri. Kovinarji, udeležite se vsi tega pomembnega shoda!

Shod tesarjev v Ljubljani se je vršil preteklo nedeljo dopoldne v salonu gostilne »pri levu«. Poročal je sođr. Kocmur o delavskih zavarovalnicah zoper nezgode. Upravno sodišče je 19. aprila 1906 izreklo, da so stavbni delavci, kakor: tesarji, zidarji, mizarji i. dr. samo pri delu na stavbah podvrženi zavarovanju, v delavnicah, ločeni od stavbišč, pa ne. Razume se samooobsebi, da nevarnost ponesrečenja v delavnici ni nič manjše kakor na stavbi, kar dosti jasno pokazuje visoko število obratnih nezgod po delavnicah. Ni dvoma, da je upravno sodišče ravnalo pod vplivom delodajalcev. Shod je sklenil peticijo na državni zbor, v kateri se zahteva, da se ta nedostatek odpravi in uvedejo prejšnje razmere.

Pulj. V petek, 13. t. m. zvečer, je bil tukaj v Arco Romano protesten shod proti ravnanju Rauchovih pandurjev na Sušaku. Shod je bil izvrstno obiskan, razpoloženje imenitno. Natančneje poročilo sledi.

Sodrug . . . . .!

Ali ste se že prepričali, če ste v volilnem imeniku???

Ne zamudite!!!

Odločbe obrtnih sodišč.

Priobčuje dr. D. Dalje.

VII. Tožitelj je bil od aprila 1906 dalje pri pivovarni kot sodar v službi; mesečna mezda je bila 90 K in vsak dan 5 l piva. Pri vsprejemu v službo se je pogodilo, da je odpoved izklu-

čena. Dne 1. avgusta 1906 je bil tožitelj odpuščen, delavska knjižica mu je bila pa šele 8. avgusta 1906 izročena.

Tožitelj tedaj zahteva zavoljo pridrževanja delavske knjižice, da ga tožena tvrdka odškoduje za odhod zaslužka v dobi od 2. do 8. avgusta 1906, in sicer za mezdo a 3 K in za pivo 35 l a 20 h = 7 K, skupaj 28 K.

Tožena tvrdka prereka, da bi bila dolžna odškodovati ga.

Tožitelj je namreč ob svojem vstopu dobil delavski list z določilom, da bodo izročene listine le tedaj, če se bo hkratu oddal ta list. Obenem je tožitelj napravil pismeno potrdilo z dne 28. aprila 1906, kjer javlja, da popolnoma soglaš z vsebino delavskega lista in z mesečno mezdo 90 K ter s količino piva 5 l vsak dan; dalje je vzel na znanje, da to pivo ne tvori dela njegove mezde, da ga mora vedno osebno prejeti in da se ne daje za pivo, ki ga ni vzel, pozneje nobena odškodnina ne in natura ne in valuto.

Ko je bil tožitelj odpuščen, mu je bilo od pristojne strani rečeno, naj vrne delavski list, potem pa da dobi svojo delavsko knjižico s spričevalom vred. Tožitelj da je pa nato odgovoril, da nima delavskega lista pri sebi, vsled česar se mu delavska knjižica ni izročila. Tožitelj tudi pozneje ni vrnil delavskega lista.

Tožena tvrdka je bila obsojena na plačilo mezdne odškodnine 21 K; ostala zahteva tožbe je bila zavrnjena.

Razlogi: § 80c obrt. r. vsebuje strogi predpis, da mora obrtovalec delavsko knjižico, ko vstopi pomožni delavec v delo, shraniti in mu jo zopet izročiti, ko je bilo delavsko razmerje pravilno razrušeno. Vsled te postavne določbe, ki je javnopravnega značaja in ki je stranki ne moreta izpreminjati, je bila tožena tvrdka dolžna, vrniti tožitelju, ko je bil odpuščen z dela, takoj delavsko knjižico s postavnimi spričevali vred. Nikakor ni imela pravice, svojo dolžnost izpolniti šele, ko bi ji bil tožitelj vrnil delavski list, ki mu ga je dala ob nastopu službe; ni v tem slučaju ne, če bi se mogel prisojati kakšen pravni učinek opazki na delavskem listu, da se bodo shranjeni dokumenti vrnili le tedaj, ako se vrne delavski list. V danem slučaju se vrhutega mora še vprašati, jeli se naj ta odstavek smatra za del delavske pogodbe med tožiteljem in toženo tvrdko, ker se ne nahaja med določbami, ki jih vsebuje delavski red.

Po § 80g obrt. r. je tožena tvrdka torej tožitelja dolžna odškodovati za dobo, v kateri mu je zadrževala delavsko knjižico.

Ta odškodninska zahteva se je odmerila le z ozirom na mezdo v gotovini za omenjeno dobo in sicer z zneskom 21 K. Odškodnina za odislo množino piva tožitelju ne sodi, ker po pismeni mezdni pogodbi z dne 28. aprila 1906 to pivo ni bilo del mezde, temveč ga je treba smatrati za prostovoljen dar delodajalca.

Za mladinsko organizacijo so prispevali (nabiralna pola št. 3). — Vinko Malenšek 30 v; po 20 v: Anton Vikič, ne menovan, Franc Vadnov, Škrjanc, Sopčič, Mlinar, Franc Bartl in Pohl, Strmšek 40 v in Berdajs 50 v. Skupno 280 K.

KAVARNA
„Unione“
preje „Tedesco“ v Trstu
se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Kavarna in restavracija
ŠVICARIJA
se priporoča.

Klobuke, cilindre in čepice
v najnovejših fağonah in v velikih izberah priporoča
Jvan Soklič, Ljubljana
Pod Trančo št. 2.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko aune. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

Thierryevo centifolijino milo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, goječim, kislini, kašlju, krču slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslavlja na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatini.

33—31

Zaloga večinoma po lekarnah.

Prva slovenska ::

:: modna trgovina

za gospode

Engelbert Skušek

Ljubljana

Mestni trg šte. 19

se najtopleje priporoča.

104—9

Otvoritev češke budejeviške pivnice.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvorila restavracijo

češke budejeviške pivnice v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 26 (prej „Golobček“).

Za izvrstno češko (ne nemško) budejeviško pivo, najboljša dolenska in štajerska vina, dobro meščansko kuhinjo bo vedno skrbnjeno.

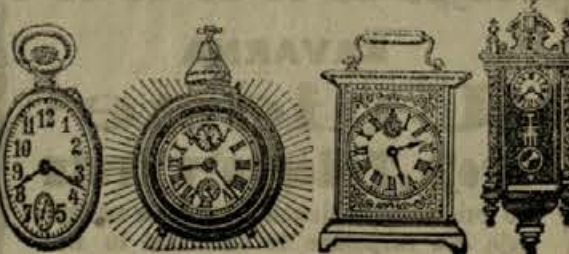
Abonenti se sprejemajo za opoludansko in pa tudi za celodnevno hrano.

Pivo v steklenicah pošilja se pri naročitvi 25 steklenic brezplačno na dom.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Kavčič

prej plačila natakara v „Švicariji“ in natakara v „Unionu“.

Zastoj pošljem vsakemu in poštne prosto cenik za 5000 ur.

Roskopf Patent K 3—	J. Budilka K 6—
Srebr. - Rosk. „ 6—	Z bitjem „ 8—
Železn. - Rosk. „ 7—	Z godbo „ 10—
Sreb. z dvoj. plašč. „ 8—	6 valenov „ 12—
Budilka „ 2-40	Pendel ura 70 cm „ 7—
S svet. števil. „ 3—	Z zvon. bitjem „ 9—
Z enim zvoncem „ 5—	Z budilko „ 10—
Kuhinjska ura „ 3—	Z godbo „ 12—

Original, Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalfa, e. kr. preizkušeno od K 13— Zlatnina in srebrnina po originalnih tvorniških cenah.

Triletna garancija. Ako ne ugaja, zamena, ali pa se vrne denar. 15—7

Maks Böhnel, Dunaj IV.

Margaretenstrasse 27/20 v lastni hiši.

Sodno zapriseženi cenitelj in izvedenec. Največja in najstarejša tvrdka. Ustanovljeno 1840.

5000 slikanih cenikov zastoj in poštne prosto.

Globoko izpod cene

prodajam zaradi pomanjkanja prostora: Obleke, površnike, zimske suknje, dežne plašče za gospode in dečke. Najmodernejša konfekcija za dame in deklice. 52—2

Konfekcijska trgovina
v Ljubljani

A. Lukič

Pred škofijo šte. 19.

M. Kralj

šrevijarski mojster

LJUBLJANA

Stari trg šte. 28

se priporoča sl. občinstvu v izdelovanje vseh vrst obuval po meri v moderni in elegantni obliki. 4—2

!! Postrežba točna in solidna. !!
Cene zmerne.

Kredit
naj zahteva brezplačno posvetilo
Meller L. Egyed
IX. Lányai-utca 7.
Telefon-interurbus
46—31.

Putniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmeleka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 24
Vsekakor strojno pripravljeni so na vsa prošnja.

Razpošiljanje
blaga na vse
kraje sveta!

Najcanejša,
največja
izvozna tvrdka!

H. Suttner, urar, Ljubljana

Mestni trg, nasproti rotarža, preje v Kranju
priporoča svojo veliko, izborno
8—2 zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine
v veliki izbiri po najnižjih cenah.
V dokaz, da je moje blago res fino
in dobro, je to, da ga razpošiljam
po celem svetu. Na stotine pohvalnih
pisem je vsakomur prostovoljno na
ogled, da se lahko sam prepriča.
Prosim, zahtevajte velik cenik, ki
se pošlje zastoj in poštne prosto.

Ceno perje za postelje!

En kilogram sivca, osmukinega 2 K, napol belega K 2 80, belega K 4—, prima puhastega K 6—, najbljšeja prima, opukanega, najlepše vrste K 8—, puh siv K 6—, bel K 10—, prsi puh K 12—, od 5 kg naprej franko.

Gotove postelje

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (pavoline — nankinga), tuhent, 170 : 116 cm velik in dve blazini, 80 : 58 cm veliki, napolnjeno z novim, sivim, očiščenim, izdatim in trpežnim perjem K 16—, z napol puhom K 20—, s puhom K 24—, tuhent sama K 12—, K 14—, K 16—, blazinice K 3—, K 3-50, K 4—, razpošilja proti povzetju, ne vračunši zavojnine, franko od K 10— naprej. 52—7

Maks Berger, Deschenitz, 228 (Bohmerwald).
Če blago ne ugaja, se zamenj ali pa vrne denar. — Cenik zastoj in franko.

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, slamo-
moreznice, čistilnice, preše za sadje
i. t. d.?

Edino le pri

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marije Terezije cesta
šte. 1, Valvazorjev trg šte. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najbolj sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obratujte se na mojo tvrdko pri nakupu **stavbenih potrebščin**, portland-cementa, travert, železniških šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic i. t. d. 24—2

Pred kratkim
ustanovljena.

Na razpolago ima

10.000 hl vina

(mošta) združenih kmetov iz najbolj-
ših vinogradnih krajev, kakor:
Brje, Skrilje, Dobrave, Kamnje in
drugih bližnjih vasi.

Kmečka delavska

gospodarska zadruga

v Dobravljah, Goriško.

Registrovana zadruga z omejeno
zavezo. 7

Zadružno vodstvo!

Lastne kleti.

Priporoča se
cenjenim konsu-
mentom, zadru-
gam, trgovcem in
gostilničarjem po
Goriškem, Kranj-
skem, Koroškem, v
Trstu in drugod.

Postrežba točna
in prava!

Cene zmerne!

Delniška družba združenih pivovarov Žalec in Laški trg
v Ljubljani
Telefon šte. 168. priporoča svojo

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.